



Zoe Klusáková-Svobodová, Ing. CSc.

Profesorka ekonomie,

Maturita 1945 červen, zaměstnání Na VŠE,
naposled na FF UK

Praha 6-Břevnov, Rozýnova ul. č.1972/11

Patřím ke generaci dívek, kterým se po první světové válce v naší mladé Československé republice plně otevřely dveře ke vzdělání na gymnáziu a na vysokých školách. A to i těm dívkám, které byly ze sociálně slabších rodin, pokud měly „na to“.

Ani jedna maminka mých spolužaček na gymnáziu ještě nebyla zaměstnaná ani nebyla absolventkou těchto škol, byly „manželkami v domácnosti“.

Ještě v obecné škole se děvčata učila odděleně od chlapců v dívčích třídách, nebo dokonce v dívčích školách, jako byla v Kroměříži dívčí škola Boženy Němcové v Jánské ulici, do které jsem chodila. Ale neměly jsme ani paní učitelku, měly jsme pana učitele Nováka. Učitelek bylo ještě málo, jen na ruční práce nás měla paní industriální učitelka. Teprve učitelský ústav v sousedství našeho gymnázia připravoval v podstatě první generaci učitelek.

Takže společné vyučování s hochy v jedné třídě na gymnáziu pro nás děvčata bylo novou situací, Poněvadž jsem měla bratra a znala jsem i některé jeho kamarády, nebylo to pro mne něco příliš překvapivého. Většina spolužaček na tom byla obdobně, takže extravagance některých spolužáků nás nevyváděly z míry. Kromě toho se většina z nich snažila postupně chovat jako dospělí.

Další zvláštností bylo vykání nám studentům ze strany pánů profesorů. Zvláště kuriózně znělo, když pan profesor přistihl někoho nepřipraveného a říkal mu: „Tak si, „Nováčku“, sedněte, píšu vám nedostatečnou.“ Možná to vykání nám neustále připomínalo, že bychom se měli chovat zrale, dospěle.

Jména pánů profesorů si pamatuji všechna velmi dobře. Profesory Mašíčka - latináře, Černého Otakara - matematikáře, Spáčila na francouzštinu a tělocvik, Voříška Františka na dějepis. Všech jsme si vážili a nepamatuji si, že by se v naší třídě některý ze studentů dopustil vůči profesorům nějakých „lumpárničků“ třeba z recese.

Jistě to bylo i tou dobou. Na jedné straně jsme si byli vědomi, že máme mladou, naši republiku, a bylo nám to ze strany pedagogů, rodičů a vůbec ve veřejnosti připomínáno. Společnost touto ještě čerstvou historií žila, na druhé straně současně se již projevovaly příznaky ohrožení ze strany nacistického Německa. Pan profesor Voříšek nám na hodinách historie zaníceně vyprávěl o době husitské i obrozenecké. Hodiny češtiny a literatury nás také utvrzovaly ve vlastenectví. Mnozí z nás studentů měli svého tatínka legionářem. Vždyť v Kroměříži sídlil 3. pluk Jana Žižky z Trocnova, který si přinesl nejen toto jméno z Legií v Rusku, ale i velitelský sbor byl až na mladé poručíky složen z legionářů. Vojáci této posádky velmi ovlivňovali veřejný život města.

A pak přišel rok 1938 – Mnichov a rok 1939, rok naší okupace nacistickým Německem. S touto událostí je i spojen můj nejsilnější a snad i mých spolužáků zážitek ze školy. Již první hodiny vyučování byly ovlivněny touto událostí. Pod okny naší třídy projížděla obrněná vojenská německá vozidla, naproti stála budova štábu divize, z komínu se valil ještě kouř, jak se urychleně páliły různé dokumenty. V této situaci vešel do třídy náš tehdy třídní, pan profesor Voříšek. Když se postavil za katedru, místo toho, aby nám jako vždy pokynul rukou – sedněte si, zůstali jsme všichni stát a do ticha pronesl: „Děti, vy víte, že jsem ateista. Ale dnes vás prosím, pomodleme se.“ Nastala chvíle pro náš národ, kdy se i neznabozi modlili.

Podle úsloví „nejdražší je člověku to, co je mu odpíráno“ na školu, na všechny spolužáky, profesory jsem celou dobu, kdy jsem nemohla chodit do školy, moc vzpomínala. Maturitu jsem mohla složit až v roce 1945.

Školu jsem musela opustit na dobu od poloviny listopadu 1941, kdy jsem začala navštěvovat kvintu, až do osvobození v květnu 1945. Podle úsloví – nejdražší je člověku to, co je mu odpíráno – jsem na školu, spolužáky a profesory celou dobu, kdy jsem nemohla chodit do školy, moc vzpomínala. Maturitu jsem mohla složit až v roce 1945.
Všem přeji život v míru.